

BILLE & BILLE

Nattens gerning

LINDHARDT OG RINGHOF

* 1 *

En frafalden. Han smagte på ordet, vænnede sig til det. Var det sådan, de andre så ham? Gammaglimtenes første *refusenik*. En vantro?

De kunne rende ham.

Solen havde passeret horisonten, men smed stadig tykke bundter af lys fra sig som en torvesælger før fyraften. Ti for to. Det hele for det halve.

Han trak en af de store metalporte til side og puffede en trækasse hen foran åbningen. Kassen var for lav til at være behagelig for en mand af hans højde. Til gengæld var hans udsyn over landskabet perfekt. Han satte sig på kassens hårde træ og foldede armene over knæene.

Altid samme sted. Altid samme tidspunkt. Efter solnedgang. Lige før natten.

Han klappede sig på lommen for at sikre sig, at han havde husket cigaretterne.

Et par hundrede meter nede lå skyerne som et jævnt tæppe og glødede i rødt og orange. "De lækre bølgelængder" som hans datter kaldte dem. Rutineret tog han bestik af skydækkets dunede totter af vanddamp. Vindens opdrift mod vanddampens tyngde. Tryk og modtryk. Skyerne ville blive, hvor de var.

Han tjekkede tiden. Nogle få sekunder endnu. Så ville den runde bygning langsomt begynde at dreje om sin egen akse, præcis som han havde indstillet den til, og han ville få verdens mest fantastiske karruseltur. I roligt tempo ville de andre observatorier glide forbi. Verdens smukkeste bygninger. Hvide eller sølvskinnende, runde eller firkantede. Alle ville de ligge og lyse under ham på bjergryggen i solnedgangens bløde lys.

Han strøg en hånd gennem sit korte, grå hår og tændte den første cigaret.

Tre minutter for hver omgang. I ni lange minutter ville han føle, at tiden kunne skrues tilbage. At intet var for sent.

Han vidste godt, at det var naivt. Han kunne bare ikke lade være.

Et ryk i bygningen sendte et stød af forventning gennem hans krop. Metal skurrede mod metal.

Nu skete det. Under ham begyndte landskabet langsomt at glide forbi. Det samme panorama som altid og alligevel fuldstændigt nyt.

Han kendte hvert lille fremspring, hver strittende busk på dette fuldendte bjerg to tusind fire hundrede meter over havets overflade, jordens tredjebedste sted for astronomer. Der var Atacama-ørkenen i Chile, der var Mount Mauna Kea på Hawaii, og så var der her. En bjergtop på Kanarieøen La Palma. Højt oppe, så skyerne sjældent blokerede for udsynet. Rolig luft uden for meget turbulens, der kunne forstyrre observationerne. Mørke nætter.

Selvfølgelig var der også ulemper. Af og til blæste sand fra Sahara ind over øen, hvirvlede op ad bjerget og lagde sig til hvile på spejlet. De fine sandkorn gjorde det sværere at se lyset fra stjerner og galakser. Mørket var heller ikke så tæt, som det havde været. Byerne var vokset.

Og så var der spanierne.

Han smilede skævt. Det problem havde de fundet en løsning på. Indtil videre. Men deres spanske værter gik til vaflerne nu. Prisen

var skruet op. Dem og deres forbandede stolthed. Stort spejl, små resultater. En grim kombination for spansk forfængelighed.

På den anden side. Uden spansk *machismo* ville han ikke sidde her.

Han gjorde sig ingen illusioner. Spanien var hans mindste problem.

Udsigten var skiftet fra det flammende skyhav, hvor bjergsiden faldt brat ned mod havet, til et kuperet landskab, badet i rødgyldne farver. Hvide og blanke bygninger drejede sig ind i hans synsfelt.

Hans danske kolleger derimod. Han vidste, at de vidste. Det hårde glimt i deres øjne. De stive nik. Tidsspilde var den ene synd, de aldrig tilgav. Og det var lige præcis, hvad han gjorde heroppe. Spildte tiden.

En gang om måneden sad han på et af verdens fineste observatorier med udstyr for mange millioner og brugte kostbare timer på ingenting. Eller næsten ingenting.

Han udførte nattens bundne opgave med et minimum af omhu. To minutter og nogle få høflige bemærkninger. Det var alt, hvad hans lyssky forehavende krævede af ham.

Resten af tiden drømte han. Eller kiggede på Venus. Ikke på Mars, der trak overskrifter og bevillinger. Ikke på fjerne galakser, hvor stjerner blev født i tiden før tiden. Men på Venus. Jordens nærmeste nabo. Så tæt på.

Netop dette teleskop var ideelt til formålet. Spejlet kunne vippes til næsten lodret. Derfor kunne det fange lyset fra Venus, selv når Venus kun stod nogle få grader over horisonten. Aftenstjerne. Morgenstjerne.

Navne uden mening. Venus var ikke en stjerne. Venus var en planet. Alligevel kaldte også han hende for stjerne i sit hjerte.

Morgenstjerne. Aftenstjerne.

Bygningen var nu roteret en halv omgang. Tyve tons metal, cement, kikkert, spejl og computere drejede med. Alt sammen kun for hans fornøjelses skyld.

Under ham svævede en rovfugl. Han vidste, at nådesløse magtkampe udspillede sig i tusmørket mellem hårde klipper og tørre buske. I disse minutter afgav dagens konger al magt til nattens despoter. Om lidt ville musvåger og tårnfalke intet kunne se, og deres bytte ville i stedet tilhøre uglerne. Flagermus ville erobre rummet, mens krager og sangfugle søgte ned mod nåletræerne længere nede ad bjerget. Cikader ville tie. Firben søge skjul.

Imens ville han bare dreje rundt. Rundt og rundt i en verden, der sitrede af forandring. Gik fra dag til nat. Fra lys til mørke. Fra varme til kulde.

Tre omgange havde han bevilliget sig selv. Drejetid. Drømmetid.

De andre havde opgivet ham. De vidste bare ikke, hvad de skulle stille op. Ikke så længe, han løste sin særlige opgave. Den, de ikke selv ville røre ved.

Hvide og blanke bygninger gled igen ind i hans synsfelt. Indenfor var englændere, italienere, belgiere og hollændere ved at gøre sig klar til nattens opgaver. Han kendte deres rutiner. Om lidt ville de åbne for kuplerne og indstille kikkerter og spejle. Inden da havde de fyldt flydende kvælstof på instrumenterne for at holde temperaturen nede. De havde tjekket filtre, kontrolleret linser, repeteret positioner på stjerner og galakser og lagt de førte kommandoer ind på deres computere.

Nu sad de og ventede. På mørket.

De fleste ville sidde med en uforløst spænding i kroppen. Var det mon i nat, de ville se noget uventet? En overraskende variation i en dobbeltstjerne. En lille skævhed i en fjern galakses beregnede bane. Noget, der ville tegne et helt nyt mønster? Nervøst ville de rykke frem og tilbage i deres kontorstole, mens de småsludrede uden at sige noget. Som han selv havde gjort det engang. For længe siden.

Han var tilbage ved den stejle side af bjerget. Laget af skyer under ham var nu Anton Berg-farvet. I det skrå lys var alle totter og bøl-

ger tydelige. De fik skydækket til at virke solidt, som om man kunne gå på det. Han smilede. Endnu en illusion om fasthed. Han vidste præcis, hvornår hans karriere var endt. Hvornår ilden i ham var gået ud. Han opdagede det ikke, mens det skete. Men bagefter vidste han det, på dato.

De havde jagtet gammaglimt. Danske astrofysikere og så resten af verden. Sådan følte han det. Sådan følte *de* det.

I uger og måneder var der ikke sket en bønne. Og så var de kommet på stribe. Tre gammaglimt i streg. 23. marts, 24. marts, 28. marts.

Nat efter nat havde de knoklet som sindssyge, været svimle af træthed, spændt ud mellem håb om gennembrud og frygt for at begå fejl. De havde observeret, samlet data, analyseret, samlet nye data. Omsider var det blevet weekend, og alle tog hjem for at hvile ud. Troede de.

Så var alarmen gået igen. Signalet kom fra HETE-2-satellitten, deres aldrig sovende spejder i rummet. De var styrtet tilbage til deres instrumenter. Og de havde nået det. Søvndrukne, overspændte og febrile. De havde nået det.

De følgende timer fandt de eftergløden fra et gammaglimt, der var tættere på Jorden end noget andet gammaglimt, de nogensinde havde oplevet. En enestående chance. Med rødsprængte øjne og tyndslidte nerver var de fortsat med at måle og tænke og beregne og fodre nogle af verdens stærkeste computere med helt nye data. En uge havde det taget dem. Så var de i mål.

Da havde de knækket koden til universets mest voldsomme begivenheder siden Big Bang.

Hans hold beviste, at meget store stjerners indre kan kollapse og slynge deres ydre lag ud i rummet i en gigantisk eksplosion, et sidste lydløst skrig.

Hans gruppe påviste forbindelsen mellem supernovaer og gammaglimt.

Hans forskere hentede ny viden om universet ned til menneskene. Han huskede stadig følelsen. Triumfen. Sejren. Ilden.

Og så var det slut. For ham.

Senere havde de gjort nye opdagelser. Fanget nye gammaglimt. Større gammaglimt. De havde stirret så langt ud i rummet og så langt tilbage i tiden, at de nærmede sig universets fødsel.

Han var ligeglad.

En dag havde han vidst det. At hans liv var delt i et før og et efter. At han selv var en døende stjerne, bortset fra, at han ikke eksploderede, men sygnede hen. Og at han var indforstået med sin skæbne.

Kun hans intelligens og erfaring og et højt forbrug af ph.d.-studerendes arbejdskraft havde holdt ham oppe. Han havde produceret sine artikler. Han havde fået sine bevillinger. Men de andre vidste det. Og snart ville det være slut.

Så snart det spanske problem var løst, ville han trække sig tilbage. Han ville bruge tiden sammen med sin familie. Hellige sig det nære. Sit eget kosmos. Mærke sin kones hår og sit barnebarns fingre. Måske skulle han købe en amatørkikkert og give sig til at stirre på månen?

Han smilede ved tanken, tog et sidste sug af cigaretten, det var, som om de smagte bedre heroppe i den tynde luft. Som en anden bebumset skoledreng ville han beundre månens kratere og stirre forgabt på dens forrevne overflade.

Solen og skyerne var nu nået til det sidste favntag, en overdådig finale i guld og purpur.

En lyd fik ham til at dreje hovedet.

Uventede skridt trængte gennem bygningens raslen og køleanlæggenes brummen.

“Nå. Det er dig!” sagde han og vendte sig hurtigt igen for at skjule sin irritation. Hvorfor kunne man aldrig få fred? Han var optaget. Var det virkelig så svært at se?

Slaget i baghovedet nåede han knap nok at registrere. Han var

bevidstløs, da han blev skubbet ud gennem åbningen. Han mærkede det ikke, da han landede nogle meter nede på det smalle metalgitter, der sad som en svalegang rundt om observatoriet. Han hørte ikke lyden af bygningen, der blev ved med at dreje. Eller af jerntrappen, der kom tættere på.

Havde han været ved bevidsthed, ville han nu have sendt en bøn til Venus om, at trappens sensorer fungerede. Mindet hende om, at bygningen og svalegangen hvilede på to forskellige fundamenter. At svalegangen altid stod fast, også når bygningen drejede. Og at trappen var svejset fast til bygningen og ville knuse alt på sin vej.

Venus Aftenstjerne ville forstå. Venus Morgenstjerne ville redde ham.

Han elskede dette nordiske observatorium på toppen af et fremmed bjerg. Han havde passet på det. Beundret det og beskyttet det. Derfor skreg det til himlen, hvis netop denne bygning skulle blive hans død.

Han ville have tryglet Venus om at gribe ind. Standse bygningen. Standse trappen.

Men han var ikke ved bevidsthed. Derfor sendte han ikke en sidste bøn om hjælp, da trappen nåede hans fod. Og Venus kunne ikke hjælpe ham.